

2071
M.A. (Journalism and Mass Communication)
Second Semester
Paper – III: Editing and Design for Print Media
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 75

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

I. Attempt any five of the following in about 100-150 words each:-

- a) Headline schedule
- b) Copy marking symbols
- c) Stylebook
- d) Outline writing
- e) Types of colour schemes
- f) Space in design
- g) Science of eye movement
- h) Signal and Text front page

(5×3)

UNIT - I

- II. List the various sources of news copy and detail the editing requirements of each. (15)
- III. Highlight the significance of headlines while detailing their functions. (15)

UNIT - II

- IV. Detail the parameters used for the selection and editing of pictures. (15)
- V. Write a detailed note on the computer programs used by subeditors for the online editing of text. (15)

UNIT - III

- VI. Explain the foundational and attendant principles of design. (15)
- VII. Write a detailed note on the principles of Gestaltian unity in design. (15)

UNIT - IV

- VIII. Detail the various types of grids used in designing the visual structure of a page. (15)
- IX. Define layout and detail the various types. (15)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

**_*_

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉੱਤਰ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜ਼ਿਏ:-
(ਕ) ਸ਼ੀਰ੍ਸ਼ਕ ਅਨੁਸੂਚੀ
(ਖ) ਕਾੱਪੀ ਸੰਪਾਦਨ ਚਿਨ੍ਹ
(ਗ) ਸਟਾਇਲਬੁਕ
(ਘ) ਕਟਲਾਈਨ ਲੇਖਨ
(ਙ) ਰੰਗ ਯੋਜਨਾਓਂ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
(ਚ) ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਮੇਂ ਵਿਸ਼ਤਾਰ
(ਛ) ਨੇਤ੍ਰ ਗਤਿ ਕਾ ਵਿਜ਼ਾਨ
(ਜ) ਸੰਕੇਤ ਔਰ ਟੇਕਸਟ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਥ

ਭਾਗ-1

2. ਸਮਾਚਾਰ ਪ੍ਰਤਿਲਿਪਿ ਕੇ ਵਿਭਿਨ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਕੀ ਸੂਚੀ ਬਨਾਏ ਔਰ ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਕੀ ਸੰਪਾਦਨ ਆਵਸ਼ਯਕਤਾਓਂ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਦੀਜ਼ਿਏ।
3. ਸ਼ੀਰ੍ਸ਼ਕਾਂ ਕੇ ਕਾਯਾਂ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਊਨਕੇ ਸਹਤ੍ਵ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਾਲਿਏ।

ਭਾਗ-2

4. ਚਿਤ੍ਰਾਂ ਕੇ ਚਯਨ ਔਰ ਸੰਪਾਦਨ ਕੇ ਲਿਏ ਉਪਯੋਗ ਕੀਏ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸਾਪਦੰਡਾਂ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਦੀਜ਼ਿਏ।
5. ਪਾਠ ਕੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸੰਪਾਦਨ ਕੇ ਲਿਏ ਉਪ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਯੋਗ ਕੀਏ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਾਂ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਟਿਪਣੀ ਲਿਖਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੇ ਮੂਲਭੂਤ ਔਰ ਪਰਿਚਰ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
7. ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਮੇਂ ਗੇਸਟਾਲਟਿਯਨ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਟਿਪਣੀ ਲਿਖਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਥ ਕੀ ਦ੍ਰਸ਼ਯ ਸੰਰਚਨਾ ਕੋ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਉਪਯੋਗ ਕੀਏ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਡ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਦੀਜ਼ਿਏ।
9. ਰੂਪਰੇਖਾ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ ਔਰ ਵਿਭਿਨ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਦੀਜ਼ਿਏ।

**_*_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
(ਓ) ਸਿਰਲੇਖ ਅਨੁਸੂਚੀ
(ਅ) ਚਿੰਨ੍ਹ ਸੰਪਾਦਨ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨ
(ੲ) ਸਟਾਈਲ ਬੁੱਕ
(ਸ) ਕਟਲਾਈਨ ਲੇਖਣ
(ਹ) ਰੰਗ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
(ਕ) ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ/ਵਿਸਤਾਰ
(ਖ) ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ
(ਗ) ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਨਾ

ਭਾਗ-1

2. ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਦੇ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੀਆਂ ਸੰਪਾਦਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
3. ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।

ਭਾਗ-2

4. ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
5. ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸੰਪਾਦਨ ਲਈ ਉਪ-ਪਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵਿਚ ਗੇਸਟਾਲਟੀਅਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਕਿਸੇ ਪੰਨੇ ਦੀ ਦਿੱਖ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਗਰਿੱਡਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
9. ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੀ ਪਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

**_*_